

Reactie op de Nota Zandwegen, 3 februari 2024

Werkgroep Biodiversiteit Stichting Landelijk Gebied Haren.

In de Nota Zandwegen wordt verwezen naar pilots waarbij de werkgroep Biodiversiteit betrokken is. De werkgroep heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor vergroten van kruidenrijk grasland en bermen. Zij was een van de aanjagers van het ecologisch bermbeheer in het landelijk gebied. Vanuit deze ervaring willen we ingaan op vier aspecten van beheermaatregelen die worden voorgesteld in de Nota Zandwegen:

1. Aansturing door Stadsbeheer is “grijs” gekleurd
 2. Beheer door twee gescheiden werkstromen
 3. Participatie op afstand i.p.v. betrokkenheid lokale bewoners
 4. Beheer voor behoud biodiversiteit bermen niet geborgd
-
1. In de Brief aan de Raad staat: *“Voor het beheer kijken we naar het profiel van de zandweg als geheel. Niet alleen de rijbaan, maar ook de bermen, houtwallen, sloten, ect. Onderhoud geschiedt dan door middel van een periodieke schouw waarbij al deze elementen worden meegenomen”*. (pag 2). De Nota Zandwegen stelt: *“[...] beeldschouwen die worden uitgevoerd door **senior-medewerkers verharding** en cultuur en team Groen van Stadsbeheer /wijkpost Haren. Team Groen voert het machinaal onderhoud uit **in opdracht** van de wijkpost”* (blz 23). De schouw voor de weg én de berm worden uitgevoerd door senior **medewerkers verharding en Groen**. Hier wringt direct de schoen: de schouw is puur technisch, op basis van CROW, zonder lokale kennis of informatie, waarbij team Groen ook nog wordt aangestuurd door team ‘grijs’. Een misser is begrijpelijk, maar afgelopen jaren was een grote optelsom van missers met ingrijpende gevolgen voor beeldkwaliteit en biodiversiteit van zandwegen (zie kader hieronder met voorbeeld Noordlaren).
 2. Een integrale benadering en afstemming is lastig omdat in het participatieverslag wordt gesteld *dat beheer van zandwegen en bermen aparte werkstromen zijn* (B25, blz 18 participatie verslag). De ervaringen van de afgelopen jaren hebben laten zien dat hier heel veel mis gaat, zoals de pilots Boerlaan en Noordlaren. Vele incidenten waren aanleiding tot veel (mis)communicatie tussen inwoners en gemeente. De pilot in Noordlaren begon met een verkenning (2021), een schouw (2023) en een evaluatie (2023). De Nota zegt hierover: *Deze pilots worden omgezet naar een structurele manier van bermonderhoud*. Dat is mooi, maar de vraag is hoe dit geborgd wordt met twee gescheiden werkstromen. (zie onder punt 4 en inzetkader onderaan).
 3. Betrokkenheid burgers bij beheer wordt geborgd door **Inwonerspanel Groningen Gehoord**, *2 x per jaar een enquête over staat openbare ruimte*. (Nota, blz. 26)
Dit bewonerspanel leent zich niet voor schouwen van zandwegen en bermen. De inhoud, vragen en foto's van de enquête zijn sterk gericht **op de stad** en niet aangepast voor de situatie in de dorpen. Twee maal per jaar informatie verzamelen sluit ook niet aan bij de frequentie en periodes dat er aandacht nodig is voor de zandwegen. Ook is de gedachte van meer representativiteit niet juist: het gaat om de ervaring van de aanwonenden, niet alle Groningers. Nog los daarvan: het is effectiever gebruik te maken van de bestaande

structuren, als Dorpsbelangen en de werkgroep Biodiversiteit van de Stichting landelijk Gebied.

4. *“Het behoud en de versterking van de biodiversiteit in de bermen langs deze wegen is kansrijk. Integraal beheer is daarbij van belang. [...]” “Bij het opstellen van het beheerplan zijn, in samenwerking met bewoners, pilots uitgevoerd waarbij de bermen zijn ingezaaid met een bij de aanwezige vegetatie passend bloemrijk mengsel, om zo de bestaande biodiversiteit te stimuleren en aan te vullen. Deze pilots worden omgezet naar een structurele manier van bermonderhoud.”* (Nota Blz. 24-25)

Bij de bovengenoemde pilot wordt o.a. verwezen naar Noordlaren. De pilot Noordlaren is gestart dankzij inzet van bewoners en de werkgroep Biodiversiteit die zeer betrokken zijn bij het monitoren van bermen. Dat de pilot wordt omgezet naar een structurele manier van bermonderhoud (de afspraken worden vastgelegd in het bestek, zie kader hieronder) is een mooi resultaat. Echter, met de huidige organisatiestructuur en de twee gescheiden werkstromen blijft het een kwetsbaar proces omdat afstemming juist zo belangrijk is. In Noordlaren is de inzet van lokale kennis essentieel voor een goed beheer. En dat geldt op veel meer plaatsen in het landelijk gebied en ook bij meerdere bijzondere bermen in Haren. De Nota heeft hier geen goed antwoord op.

Achtergrond Pilot bermen zandwegen Noordlaren

In 2021 initieerde Landschapsbeheer Groningen een project voor het bijzaaien van enkele bermen in Noordlaren met een inheems kruidenmengsel (van de Cruydhoeck) .

Dit project startte in **augustus 2021** met een **verkenningronde** langs de zandwegen in Noordlaren met Landschapsbeheer Groningen, gemeente Groningen en de werkgroep Biodiversiteit. Het inzaaien was gepland voor het najaar maar werd uitgesteld vanwege bezwaren van eigenaren van aanliggende grond dat het zandwegbeheer niet op orde was. Voorjaar van 2022 was de situatie in de bermen nog zo onduidelijk dat inzaai opnieuw werd uitgesteld tot het najaar. Na de inzaai ging er opnieuw het nodige mis met onderhoudswerkzaamheden. Dit was aanleiding tot een schouw in het voorjaar 2023 en een evaluatie in de zomer 2023 met inwoners van Noordlaren.

Tijdens de **Schouw 25 mei 2023** waarbij Gemeente/SLGH /Werkgroep Biodiversiteit betrokken waren is gevraagd of inwoners mee kunnen gaan bij de periodieke schouw.

Twee maanden later was er n.a.v vele gerapporteerde problemen een **evaluatie van bermen zandwegen op 5 juli 2023** (de Werkgroep Biodiversiteit, wijkteam/gebiedsteam en vijf inwoners Noordlaren). Doel van het overleg was het bespreken van de werkwijze rondom beheer van de bermen langs drie zandwegen: Weg langs het Hunebed, Weg naar de Kerkduinen en Pollseweg. Bij deze evaluatie is onder andere afgesproken dat de gemeente eerst in overleg gaat met de werkgroep/bewoners alvorens deze 3 bermen te maaien en dat dit ook wordt vastgelegd in het bestek. Dit wordt bijgeschreven voor het volgend maaiseizoen. Dit zou worden meegenomen in relatie tot de nota zandwegen naar de gemeentelijke projectgroep zandwegen.